

 Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Procedura postępowania poekspozycyjnego SUM dla pracownika, studenta, doktoranta.	Symbol dokumentu
	Wersja obowiązuje od 30.09.2024 r.	RBHP/3/09/2024

1. ZAKRES PROCEDURY:

Zakres procedury obejmuje zasady postępowania w przypadku wystąpienia u pracownika/ studenta/ doktoranta ekspozycji na materiał potencjalnie zakaźny HBV, HCV, HIV.

2. PODSTAWA PRAWNA/ REGULACJE WEWNĘTRZNE :

- 2.1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,
- 2.2. Ustawa z dnia 05 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi,
- 2.3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych,
- 2.4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- 2.5. Zarządzenie JM Rektora nr 94/2010 w sprawie wprowadzenia w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach instrukcji i procedur bezpiecznej pracy z materiałem biologicznym.

3. TERMINOLOGIA:

- 3.1. **Ekspozycja** to narażenie (pracownika, studenta, doktoranta) na kontakt z materiałem biologicznym, potencjalnie zakaźnym, na zakażenie m.in. HBV, HCV i HIV, związane z wykonywaniem zawodu, zajęciami praktycznymi, nauką zawodu. Ryzyko zakażenia następuje poprzez:
 - 3.1.1 Naruszenie ciągłości skóry poprzez: zaskrobienie, zadrapanie lub skaleczenie narzędziem zanieczyszczonym materiałem zakaźnym,
 - 3.1.2 Uszkodzoną wcześniej skórę – otwarta niezabezpieczona rana, skaleczenie, pęknięcie, zadrapanie, otarcie naskórka,
 - 3.1.3 Zachłapanie błon śluzowych – jama ustna, spojówki oczu, błona śluzowa nosa i inne błony śluzowe,
 - 3.1.4 Długotrwały kontakt nieuszkodzonej skóry z dużą ilością materiału zakaźnego.

 Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Procedura postępowania poekspozycyjnego SUM dla pracownika, studenta, doktoranta.	Symbol dokumentu
	Wersja obowiązuje od 30.09.2024 r.	RBHP/3/09/2024

- 3.2. **Osoba ekspozowana** – (pracownik, student, doktorant), która w wyniku kontaktu z materiałem potencjalnie zakaźnym została narażona na ryzyko zakażenia HBV, HCV, HIV podczas wykonywania przez pracowników obowiązków służbowych, a studentów i doktorantów podczas zajęć dydaktycznych oraz praktyk zawodowych.
- 3.3. **Osoba źródłowa** – osoba, która stanowi potencjalne źródło zakażenia HIV, HBV, HCV dla pracowników w czasie wykonywania przez nich obowiązków służbowych oraz dla studentów i doktorantów w czasie wykonywania przez nich zadań dydaktycznych i praktyk zawodowych.
- 3.4. **Materiał potencjalnie zakaźny** – materiał biologiczny pochodzący od człowieka, zawierający wystarczającą do zakażenia ilość cząstek wirusowych.

Za materiał zakaźny uznaje się:

- krew i każdą wydalinę i wydzielinę zawierającą krew jako najniebezpieczniejsze źródło zakażenia wirusami HBV, HCV, HIV,
- inne płyny ustrojowe zawierające krew,
- nasienie, wydzielina z pochwy,
- płyn mózgowo – rdzeniowy, opłucnowy, stawowy, osierdziowy, otrzewnowy, owodniowy.

Postępowania poekspozycyjnego **nie stosuje się** w przypadku :

- osób narażonych na kontakt z moczem, kałem, śliną, płwociną, wymiocinami, wydzieliną z nosa, potem, łzami – **jeśli nie zawierają krwi**,
- ekspozycji na skórę nieuszkodzoną,
- powierzchovej rany bez widocznego krwawienia spowodowanej narzędziem uznanym za niezanieczyszczone krwią,
- powierzchowego skaleczenia igłą uznaną za niezanieczyszczoną krwią.

4. ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI:

- 4.1. Za zapoznanie pracowników z procedurą oraz jej stosowanie odpowiada bezpośredni przełożony.
- 4.2. Za zapoznanie studentów/doktorantów z procedurą oraz prawidłowe jej stosowanie odpowiada nauczyciel realizujący praktyczne nauczanie przedmiotu/koordynator/promotor/opiekun praktyk zawodowych.
- 4.3. Do przestrzegania procedury zobowiązany jest każdy pracownik/ student /doktorant mający kontakt z materiałem potencjalnie zakaźnym.

 Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Procedura postępowania poekspozycyjnego SUM dla pracownika, studenta, doktoranta.	Symbol dokumentu
	Wersja obowiązuje od 30.09.2024 r.	RBHP/3/09/2024

5. OPIS POSTĘPOWANIA POEKSPOZYCYJNEGO:

5.1. Postępowanie obowiązujące po skażeniu skóry, błon śluzowych:

- 5.1.1. Skóra nieuszkodzona – usunąć bezpiecznie zanieczyszczenia, miejsce ekspozycji umyć wodą z mydłem i zdezynfekować,
- 5.1.2. Skóra uszkodzona – przemyć letnią, bieżącą wodą z mydłem, nie tamować krwawienia, pozwolić na swobodny wyciek krwi, nie wyciskać rany (ucisk rany ułatwia aspirację materiału do rany), do dezynfekcji nie używać środków dezynfekcyjnych na bazie alkoholu, założyć jałowy wodoszczelny opatrunek,
- 5.1.3. Spojówki zanieczyszczone – należy wyplukać okolice oczu delikatnie, lecz dokładnie solą fizjologiczną, przy otwartych powiekach, po usunięciu soczewek kontaktowych (jeśli są stosowane przez osobę ekspozowaną),
- 5.1.4. Usta – jeżeli krew dostanie się do ust, należy przepłukać jamę ustną kilkanaście razy wodą. Nie używać do płukania jamy ustnej środków dezynfekcyjnych na bazie alkoholu,
- 5.1.5. Błony śluzowe – bezwzględnie przepłukać obficie jałową wodą destylowaną do wstrzyknięć.

5.2. Fakt ekspozycji należy zgłosić:

- a) studenci w trakcie zajęć dydaktycznych i w trakcie ćwiczeń w pracowniach SUM praktycznych umiejętności – nauczyciel/opiekun realizujący praktyczne nauczanie przedmiotów,
 - b) studenci w trakcie praktyk zawodowych (zajęcia i praktyki na terenie szpitala) pielęgniarka oddziałowa/lekarz dyżurny/koordynator/opiekun praktyk,
 - c) doktoranci – promotor,
 - d) pracownik – bezpośredniemu przełożonemu.
- 5.2.1. Osoby przyjmujące zgłoszenie, o których mowa w pkt 5.2. a), c) i d), fakt ekspozycji zgłaszają pracownikowi Sekcji BHP SUM (Zabrze – tel. 32-275 51 45, Sosnowiec – tel. 32 – 364 14 05 Katowice tel. 32 – 208 86-50 lub 32 – 208 35 67) – telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres bhp@sum.edu.pl.
 - 5.2.2. Osoby przyjmujące zgłoszenie, o których mowa w pkt 5.2. a), c) i d), sporządzają notatkę z dokładnym podaniem okoliczności zaistniałego zdarzenia i przesyła do Sekcji BHP, gdzie sporządzana jest dalsza dokumentacja i prowadzony jest „Rejestr zakażeń”.
- 5.3. Profilaktyka poekspozycyjna powinna zostać wdrożona jak najszybciej, ale nie później niż do 48 godzin po ekspozycji.

 Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Procedura postępowania poekspozycyjnego SUM dla pracownika, studenta, doktoranta.	Symbol dokumentu
	Wersja obowiązuje od 30.09.2024 r.	RBHP/3/09/2024

5.4. **Jednostka realizująca procedurę poekspozycyjną:**

Szpital Specjalistyczny w Chorzowie ul. Zjednoczenia 10, Poradnia Diagnostyki i Terapii Aids – Rejestracja: (32) 34 63 619, (32) 34 63 620. Poradnia jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 16:00.

5.5. Przeprowadzenie procedury poekspozycyjnej na rzecz osoby ekspozowanej, jest możliwe jedynie po przedłożeniu prawidłowo wypełnionego i podpisanego przez pracownika Sekcji BHP SUM, Skierowania do Poradni Diagnostyki i Terapii HIV, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej procedury.

5.6. Jeżeli w trakcie wykonywania przez pracownika obowiązków służbowych związanych z kontaktem z czynnikiem biologicznym doszło do zakażenia bądź zranienia ostrym narzędziem – SUM zapewnia postępowanie poekspozycyjne zgodnie z wytycznymi zawartymi w punkcie 5.2.

5.7. Jeżeli do zdarzenia doszło w trakcie praktyk studenckich - Szpital /jednostka zobowiązana jest do zapewnienia właściwych procedur postępowania poekspozycyjnego obowiązujących na terenie Szpitala/jednostki, związanego z narażeniem studenta/doktoranta na kontakt z materiałem potencjalnie zakaźnym.

5.8. **Koszty badań i leczenia poekspozycyjnego:**

5.8.1. Pracownicy SUM – całkowite koszty ponosi pracodawca.

5.8.2. Jeżeli zdarzenie nie zostanie zakwalifikowane jako wypadek przy pracy - koszty diagnostyki i ewentualnej terapii pokrywa poszkodowany/a.

5.8.3. W zakresie odbywania przez studenta praktyk zawodowych - koszty ponosi student.

5.8.4. Student posiadając umowę ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, winien wystąpić do ubezpieczyciela z wnioskiem o zwrot kosztów.

5.8.5. Zwrot kosztów profilaktycznego leczenia poekspozycyjnego następuje po przekazaniu do ubezpieczyciela faktury imiennej studenta wystawionej przez szpital lub jednostkę, która poniosła koszty leczenia studenta objętego polisą wraz z pełną dokumentacją medyczną.

5.8.6. Faktura winna zawierać dane studenta (imię, nazwisko, PESEL), którego dotyczą, a przekazanie faktury do ubezpieczyciela winno nastąpić wraz ze zgłoszeniem szkody przez ubezpieczonego studenta.

5.8.7. W przypadku studenta (w trakcie zajęć dydaktycznych i w trakcie ćwiczeń praktycznych), doktoranta - koszty pokrywa SUM.

 Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Procedura postępowania poekspozycyjnego SUM dla pracownika, studenta, doktoranta.	Symbol dokumentu
	Wersja obowiązuje od 30.09.2024 r.	RBHP/3/09/2024

6. UWAGI KOŃCOWE:

- 6.1. Dokumentacja i faktura stanowiąca podstawę do uregulowania należności za usługi wynikające z procedury (patrz pkt. 5.8) powinna zostać potwierdzona przez Sekcję BHP.
- 6.2. Sprawy związane ze zwrotem kosztów z tytułu postępowania po ekspozycji zawodowej u osoby eksponowanej, prowadzi Dział Finansowo - Księgowy. Faktury należy dostarczyć elektronicznie, osobiście lub pocztą do kancelarii SUM w Katowicach, ul. Ks. Józefa Poniatowskiego 15.

Z upoważnienia Rektora
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
Prorektor ds. Nauki

prof. dr hab. n. med. Katarzyna Mizia-Stec